

opusdei.org

E-knjiga “Spoved – resnični čudež božje ljubezni”

Koristno branje za vse, ki si želijo izvedeti več o zakramentu spovedi oz. se seznaniti s tem "čudežem božje ljubezni". Na voljo tudi v formatu ePub, Mobi in PDF.

27. Feb. 2020

Prenesi ePub ► [Spoved – resnični čudež božje ljubezni](#)

Prenesi Mobi ► [Spoved – resnični čudež božje ljubezni](#)

SPOVED – RESNIČNI ČUDEŽ BOŽJE LJUBEZNI

UVOD

Leta 1996 se je Anthony Hopkins v Madridu udeležil premiere svojega filma o Picassu. Film prikaže Picassa kot nepomembno, sebično, tiransko in muhasto bitje. Na tiskovni konferenci po premieri je Hopkins izjavil: »In kot Picasso se tudi jaz ne opravičujem za nič.« Napačna izjava, kajti kdo se nima v življenju za kaj opravičevati? Vsakemu izmed nas se lahko v glavi porodi podobna zamisel: Nimam se za kaj opravičevati.

Drugačen način razmišljanja srečamo pri Chestertonu. Na

vprašanje: »Kaj gre narobe v svetu?«
Je odgovoril: »Jaz sam.«

To je bistvo spovedi. Spovedati se svojih grehov pomeni sprejeti odgovornost za svoja dejanja in njihove posledice, prevzeti krivdo naravnost na svoja ramena, sprejeti, da je bila odločitev, da bomo grešili, samo naša in storiti to brez opravičevanja in olepševanja.

Kaj gre narobe v svetu? Preprosto je dokazati zlo v narodih, v Cerkvi, na planetu: izginile so družinske vrednote, uničujemo ekosistem ... Preprosto je pokazati na zlo, preprosto je obtoževati, toda reči: »Grešil sem v mislih, dejanju in z opustitvijo« pomeni oborožiti se s pogumom.

Včasih po župnijah vidimo, da gremo pri sveti maši skoraj vsi verniki k obhajilu. Morda je tako zato, ker smo vsi verniki svetniki in hodimo pogosto k spovedi, ali zato, ker

mislamo, da nimamo grehov in spovedi ne potrebujemo, ali pa, ker smo izgubili občutek za greh.

Če so vsi verniki navajeni pristopati k obhajilu vsakokrat, ko so pri sveti maši, to pomeni, da so nekateri ali mnogi izgubili občutek za greh in ne vedo več, kaj je spoved. Najverjetneje je to zadnje. Bile so nedelje, ko je bila cerkev med sveto mašo nabito polna in vsi (starši, mladi, otroci) so pristopali k obhajilu, nihče, prav nihče pa ni prišel k spovedi.

Če ni grehov, ne potrebujemo spovedi. Če ni grehov, potem sta odrešenje in križ nepotrebna, potem je Jezus odveč, Odrešenik ni potreben.

Vendar pa vera in cerkveni nauk ostajata enaka. Če gre oseba, ki ima na vesti smrtni greh, k obhajilu, ji to obhajilo ne koristi, ji ne pomaga, ne prejme milosti. Da bi milost delovala v duši, mora biti ta čista. Če

prejmemo obhajilo v stanju smrtnega greha, potem namesto da bi prejeli milost, storimo nov greh, namesto da bi napredovali, nazadujemo.

Da bi živeli zares pravo krščansko življenje, pa se je potrebno spovedati pogosteje.

Ta način ravnanja je posledica žive vere. Pojdimo torej k spovedi, vedno ko je potrebno, da bi prosili Gospoda odpuščanja za svoje grehe, in kadar je to primerno, ker duša čuti žalost zaradi pomanjkanja ljubezni. Zato se lahko zadovoljimo s tem, kar pravimo otrokom pri verouku, da se morajo spovedovati pogosto, in to velja tudi za odrasle.

Na srečanju Benedikta XVI. z otroki iz rimskih župnij ga je deklica Livia vprašala, če se mora spovedati vsakokrat, preden prejme sveto obhajilo, »tudi kadar sem storila iste grehe, ker se zavedam, da so vedno isti.«

Papež ji je rekel dvoje. Prvič: Seveda se ni potrebno spovedati pred vsakim obhajilom, če nisi storila tako velikih grehov, ki bi zahtevali spoved. Pred obhajilom se je potrebno spovedati samo, če si storila res velik greh, kadar si globoko užalila Jezusa, tako, da moraš obnoviti prijateljstvo (z Jezusom), ki si ga prelomila. Drugo pa je to, da je zelo koristno, da se spovedujemo pogosto. Res je, da so naši grehi vedno enaki, vendar pa naše hiše, naše sobe čistimo najmanj enkrat na teden, tudi če je umazanija vedno enaka. Tako lahko živimo v čistem prostoru.

Čeprav lahko zaradi preteklih izkušenj vernik misli, da bo ponovno storil iste male grehe, ni nespoštljivo, da se jih spove, kajti če se jih res kesa, prejme pri spovedi milost, da jih ne ponovi, ali vsaj ne s takšno lahkoto.

Kadar je spoved opravljena z resničnim kesanjem in povemo vse grehe, ki težijo vest, ter prejmemo odvezo, Bog znova prebiva v duši in jo napolni z vedrino in mirom. Zato lahko rečemo, da je spoved zakrament veselja.

SPOVED, IZRAZ BOŽJE LJUBEZNI

Med špansko *rekonkvisto* proti muslimanom, ki so se bili polastili Španije (podvig, ki je trajal osem stoletij) je med vojaškim pohodom na ozemlju Andaluzije, ki je bila še vedno pod oblastjo muslimanov, nekaj skupin kristjanov prečkalo takrat mejno reko Guadalquivir, da bi napadli muslimane. Vendar je reka nepričakovano narasla, kar je kristjanom preprečilo vrnitev.

Muslimanske sile so jih obkrožile, medtem ko je preostali del krščanske vojske na drugem bregu reke lahko le nemočno gledal, kako bodo tisti možje umrli, in so jim klicali: »Drug

drugemu se spovejte svojih grehov, molite, prejmite obhajilo v posvečenem kruhu, ki ga imate, in Bog se bo usmilil vaših duš.«

V tistih okoliščinah je Cerkev ta način spovedi dopuščala. Kristjani so celo s seboj v boj nosili Kristusovo Telo, da so ga prejeli pred smrtjo.

Tisti kristjani niso mislili, da bodo s svojo smrtjo v boju proti muslimanom dosegli mučeniško slavo. Dobro so se zavedali svojih grehov in da se jih pred smrtjo morajo spovedati.

Po drugi strani pa v tem 21. stoletju nekateri menijo, da jim ni potrebno pogosto hoditi k spovedi, saj nimajo smrtnih grehov. Vemo, da spoved ni le za takrat, ko imamo smrtne grehe, in da je pogosta spoved neizmeren vir božje milosti.

To se dogaja, ker ne vemo dobro, kaj spoved je, oziroma ne vemo, kaj je

greh, ali pa ne znamo razlikovati med smrtnim in malim grehom. Ne vemo dobro, zakaj je treba prositi odpuščanja pred duhovnikom in prav tako ne, zakaj je pogosta, ne le mesečna spoved, nekaj dobrega. Skratka, ne vemo, koliko dobrega nam prinese pogosta spoved.

»Spoved,« je govoril sv. Jožefmarija, »je najčudovitejši izraz božje moči in ljubezni. Ljudje brez težav občudujejo Boga Stvarnika, iz čigar moči izvirajo vse stvari. Prav tako občudujejo Boga Odrešenika, ki postane človeško bitje, se utelesi v prečistem telesu Device Marije in pride prav do žrtve na Kalvariji; pusti se pribiti na les, pa ne toliko z žebli kot z ogromno ljubeznijo, s katero nas ljubi. Tam visi na križu, trpi vse, kar le lahko trpi, in to je veliko, ker nas neizmerno ljubi; in umre. Pretreseni smo, polni hvaležnosti.

Vendar pa, Bog, ki odpušča! ... ni to nekaj čudovitega? Vem za veliko katoličanov, ki dobro poznajo nauk glede zakramenta svete spovedi in zato vzkliknejo: to je lahko le stvar Boga. In so se Mu približali. In so srečni.

Otroci, zakrament svete spovedi ni le za to, da odpušča smrtne grehe ali male grehe; služi tudi krepitvi duše v uri boja, obnovitvi kesanja, ker nismo znali biti pošteni, dobri, kot plemenit in spodoben otrok do svojega očeta. Spoved dobro dene! Nikoli je ne opustite, gojite to pobožnost, da se dobro spoveste, čeprav ni nič posebnega, česar bi se lahko obtožili. Dobro si izprašajte vest in videli boste stvari; predvsem pa obnovite bolečino zaradi preteklih grehov, prejeli boste več milosti za boj in duhovne nasvete, ki vas bodo poživili, vas naredili bolj zmožne za vse dobro, za vse veliko.«

Oblikovanje vesti je naša temeljna naloga. Razlog je zelo preprost: moja vest se lahko zmoti. Če moja vest ni dobro oblikovana, se lahko zgodi, da s katerim od svojih dejanj nevede žalim Boga. Ali nasprotno, lahko mislim, da žalim Boga z nečim, kar ga v resnici ne žali.

Prav tako se lahko zgodi, da zavračamo pogosto spoved zato, ker nas nihče ni opomnil, da smo vsi poklicani k svetosti in da je za to neobhodno potrebna božja milost. Toda, kaj sploh pomeni božja milost?

KAJ JE BOŽJA MILOST

Spoved ni namenjena le zato, da so nam odpuščeni smrtni in mali grehi, pač pa tudi zato, da nas napolni z milostjo in nam da spodbudo.

V nekem intervjuju je Bono, pevec skupine U2, spregovoril tudi o veri in božji milosti. »To, kar me resnično ohranja v veri,« je dejal Bono, »je

poznavanje razlike med karmo in milostjo: v središču vseh ver je ideja karme. Saj veš, to, kar storiš, se obrne proti tebi: oko za oko in zob za zob, ali v fiziki — v fizikalnih zakonih — vsaka akcija izzove drugo, enako ali pa sebi nasprotno. In potem pride ta ideja, ki se imenuje milost in ki prekine z vsem tem ... Ljubezen prekine, če tako hočeš, posledice tvojih dejanj, kar je v mojem primeru zares dobra novica, ker sem zagrešil veliko neumnosti.

Če bi bila karma moj končni sodnik, bi bil v resnih težavah. Ne gre za to, da opraviči moje napake, vendar se jaz oprimem milosti. Oprimem se dejstva, da je Jezus vzel moje grehe na križ, ker vem, kdo sem in upam, da nisem odvisen od svoje religioznosti (da bi se rešil).«

Božji Sin, ki odjemplje grehe sveta, to je smisel Kristusove smrti. Vzel je nase grehe sveta, tako da se to, kar

mi slabega storimo, ne odbije nazaj k nam.

V tem smislu je pisal tudi Tertulijan v 2. stoletju po Kristusu: »Nihče ni tako naš Oče kot On, nihče nam ne izkazuje toliko usmiljenja. On te bo vzela za svojega otroka, čeprav si napravil vse, kar si prejel. Čeprav se vrneš nag, te bo sprejel, ravno zato, ker si se vrnil ... Seveda pod pogojem, da je tvoje kesanje iskreno.«

»Pod pogojem, da je tvoje kesanje iskreno,« seveda, Bog ne vsiljuje odpuščanja tistemu, ki ga zavrača. On čaka.

Milost je nadnaravna dobrina, se pravi, dobrina, ki je nobeno ustvarjeno bitje ne poseduje in ki je na kratko rečeno v tem, da je človek *deležan Boga*. To je smisel drugega pisma sv. Petra, po katerem postanemo ljudje po posredovanju milosti *divinae consortes naturae*, deležni božanske narave. To pomeni,

da prejmemo nekaj, kar našo naravo presega, prejmemo drugo naravo, s katero se zelo približamo Bogu in mu postanemo podobni v njegovih božanskih predpravica in na ta način postanemo sposobni in vredni življenja, ki je lastno le Bogu.

Milost je potemtakem božje življenje v naši duši, še več, življenje presvete Trojice v naši duši. »Posvečeni ste bili, opravičeni ste bili v imenu Gospoda Jezusa Kristusa in v Duhu našega Boga,« nam pravi sv. Pavel. In pri tej misli vztraja: »Božja ljubezen je bila izlita v vaša srca po Svetem Duhu, ki nam je bil dan.«

To pomeni, da smo bili vpeljeni v življenje Svete Trojice na tak način, da »ne živim več jaz, ampak Kristus živi v meni« (Gal 2,20). Da bi se to uresničilo, nas milost poleg tega še obogati s prirojenimi krepostmi, glavnimi krepostmi, moralnimi

krepostmi, z darovi in sadovi Svetega Duha.

Vsi ti zakladi so nam dani pri dobro opravljeni spovedi.

Milost je tako dragocena, da je nobena telesna nesreča, nobena bolezen ne more premagati. »Sem milijonar, ki je izgubil nekaj centov,« je izjavil veren moški, ki je vsled prometne nesreče postal tetraplegik.

KAJ JE GREH?

Še nič nismo povedali o grehu. Kaj je greh?

Realnost osebnih grehov se kaže na jasen način. Nihče ni brez njih: če bi rekli, da nimamo greha — pravi sv. Janez — bi sami sebe varali in v nas bi ne bilo resnice.

Ne smemo pozabiti, da nosimo v sebi princip nasprotovanja, upiranja milosti: rane izvirnega greha.

Cerkveno učiteljstvo pravi, da kljub krstu v duši ostaja poželenje. Katekizem katoliške Cerkve (št. 978) pravi, da je ob prejemu krsta odpuščanje, ki ga prejmemo, tako polno in popolno, da ne ostane čisto nič, kar bi bilo treba izbrisati, ne izvirna krivda ne katerakoli druga krivda zaradi storjenih dejanj ali opustitve po naši svobodni volji, niti nobena kazen, ki bi jo morali pretrpeti v zadoščenje. Vendar pa, nadaljuje Katekizem, krstna milost ne osvobodi osebe od vseh slabosti narave. Ravno nasprotno, še vedno se moramo boriti proti vzgibom poželenja, ki nas ne neha zapeljevati k slabemu. Tradicija imenuje to nagnjenje h grehu poželenje ali *fomes peccati*. Poželenje samo po sebi ni greh, vendar pa otežuje pot duše k Bogu. Kar nam govori razodetje, potrjuje drugi vatikanski koncil, to je: ko človek preiskuje svoje srce, ugotovi, da je v njem nagnjenje k slabemu, spozna, da je preplavljen z

mnogimi slabostmi, ki ne morejo prihajati od njegovega svetega Stvarnika ... To razloži notranjo razdeljenost človeka. Celotno človeško življenje, osebno in kolektivno, se predstavlja kot boj med dobrim in slabim, med lučjo in temo ... (Gaudium et spes, 13).

Smrtni in mali greh

Svet, ki ga razumemo v smislu ljudi, ki zavračajo Kristusa, čigar vladar je hudi duh in poželenje, je neposredni vir greha, v katerega lahko privoli človek, ki ravna svobodno in se zaveda svojih dejanj.

Nauk Cerkve pravi, da obstajajo smrtni grehi, ki povzročijo duhovno smrt, izgubo nadnaravnega življenja. Smrtni greh je največja nesreča. Kazen za tak greh je neskončna: večna oddaljitev od Boga, izguba nebes. Smrtni greh v nas uniči ljubezen, brez katere je nemogoče

doseči večno srečo. Če se ne kesamo, nas smrtni greh vodi v večno smrt.

To je pomen dogme o obstoju in naravi pekla.

Opredelitev greha

Kaj je greh in razlikovanje med smrtnim in malim grehom je jasno zapisano v Katekizmu katoliške Cerkve, zato dobesedno navajamo besedilo:

1849 Greh je pregrešitev zoper razum, resnico in pravilno vest; greh je pomanjkanje resnične ljubezni do Boga in do bližnjega, in to zaradi napačne navezanosti na določene dobrine. Greh rani človekovo naravo in prizadene škodo človeški solidarnosti. Bil je opredeljen kot "beseda, dejanje ali želja, ki so v nasprotju z večno postavo" (sv. Avguštin, Faust. 22,27; sv. Tomaž Akvinski, S. th. 1-2, 71, 6).

1850 Greh je žalitev Boga: “Zoper tebe samega sem grešil, in kar je hudo pred teboj, sem storil” (Ps 51,6). Greh se obrača zoper božjo ljubezen do nas, in odvrta od nje naša srca. Greh je — kakor prvi greh — nepokorščina, upor zoper Boga z voljo postati “kakor Bog”, spoznavajoč in določajoč dobro in hudo (1 Mz 3,5). Tako je greh “ljubezen do sebe prav do preziranja Boga” (sv. Avguštín, civ. 14,28). Po tem prevzetnem povečevanju samega sebe je greh v diametralnem nasprotju z Jezusovo pokorščino, ki je izvršila odrešenje (prim. Flp 2,6-9).

1851 Greh prav v Jezusovem trpljenju, v katerem ga je Kristusovo usmiljenje premagalo, najbolje razkriva svojo nasilnost in svojo mnogoternost: nevernost, morilsko sovraštvo, odklanjanje in zasmehovanje s strani voditeljev in ljudstva, Pilatovo podlost in okrutnost vojakov, Judovo izdajstvo, tako bridko za Jezusa, Petrovo zatajitev in pobeg učencev.

Vendar pa prav v uri teme in kneza tega sveta (prim. Jn 14,30) postane v tajnosti Kristusova žrtev vrelec, iz katerega se bo neusahljivo izlivalo odpuščanje naših grehov.

Različnost grehov

1852 Raznovrstnost grehov je velika. Sv. pismo nam daje o tem več zapisov. Pismo Galačanom postavlja dela mesa nasproti sadovom Duha: "Sicer pa so dela mesa znana. To so: nečistovanje, nesramnost, razuzdanost, malikovanje, čaranje, sovraštvo, prepirljivost, ljubosumnost, jeza, častihlepnost, razprtije, strankarstvo, nevoščljivost, pijančevanje, žretje in kar je še takega. Glede tega vas vnaprej opozarjam, kakor sem vas že opozoril: tisti, ki počenjajo takšne stvari, ne bodo podedovali božjega kraljestva" (Gal 5,19-21; prim. Rim 1,28-32; 1 Kor 6,9-10; Ef 5,3-5; Kol 3,5-8; 1 Tim 1,9-10; 2 Tim 3,2-5).

1853 Grehe je mogoče razlikovati po njihovem predmetu, kakor za vsako človeško dejanje, ali po krepostih, katerim nasprotujejo bodisi s čezmernostjo bodisi s pomanjkljivostjo, ali po zapovedih, ki jim nasprotujejo. Mogoče jih je razvrstiti tudi po tem, ali se tičejo Boga, bližnjega ali nas samih; deliti jih je mogoče na duhovne in mesene grehe, ali tudi na grehe z mislijo, besedo, dejanjem ali opustitvijo. Korenina greha je v človekovem srcu, v njegovi svobodni volji, kakor nas uči Gospod: "Iz srca prihajajo hudobne misli, uboji, prešuštva, nečistovanja, tatvine, kriva pričevanja, kletvine. To je tisto, kar omadežuje človeka" (Mt 15,19). V srcu prebiva tudi ljubezen, počelo dobrih in čistih del, ljubezen, ki jo greh žali.

Velikost greha: smrtni in mali greh

1854 Primerno je, da ocenjujemo grehe po njihovi velikosti (teži). Že v

Svetem pismu (prim. 1 Jn 5,16-17) je mogoče zaznati razlikovanje med smrtnim in malim (odpustljivim) grehom, razlikovanje, ki se je uveljavilo v cerkvenem izročilu. Izkušnja ljudi ga potrjuje.

1855 Smrtni greh z veliko kršitvijo božje postave odstrani ljubezen iz človekovega srca; smrtni greh človeka obrne stran od Boga, ki je njegov poslednji cilj in njegova blaženost, ko nižji dobrini daje prednost pred Bogom.

Mali (ali odpustljivi) greh pusti, da ljubezen še obstaja, čeprav jo žali in rani.

1856 Smrtni greh napade v nas življenjsko počelo, ki je ljubezen, s čimer povzroči, da je potrebna nova pobuda božjega usmiljenja in da je potrebno spreobrnjenje srca, ki se normalno izvrši v okviru zakramenta sprave.

Kadar se volja obrne k nečemu, kar je samo po sebi v nasprotju z ljubeznijo, po kateri je človek naravnan k poslednjemu cilju, ima tisti greh po svojem predmetu to, da je smrten (...), ker je proti ljubezni do Boga, kakor preklinjanje, kriva prisega itd.; ali proti ljubezni do bližnjega, kakor uboj, prešuštvo, itd. (...). Kadar pa se nasprotno grešnikova volja obrača k nečemu, kar vsebuje nered, ni pa v nasprotju z ljubeznijo do Boga in do bližnjega, kakor npr. prazna beseda, odvečen smeh, itd., so taki grehi odpustljivi (sv. Tomaž Akvinski, S. th. 1-2, 88, 2).

1857 Da je greh smrten, so potrebni hkrati trije pogoji: "Smrtni greh je vsak tak greh, katerega vsebina je tehtna, pomembna, in ki ga poleg tega človek stori s polno zavestjo in s premišljeno privolitvijo" (SP 17).

1858 Tehtno vsebino (materijo) natančneje določajo desetere božje

zapovedi, kakor je odgovoril Jezus bogatemu mladeniču: “Ne ubijaj! Ne prešuštuj! Ne kradi! Ne pričaj po krivem! Ne goljufaj! Spoštuj očeta in mater!” (Mr 10,18). Velikost greha je večja ali manjša: uboj je večji kakor kraja. Upošteva se tudi kvaliteta prizadetih oseb: nasilje zoper starše je po sebi večji greh kakor zoper tujca.

1859 Za smrtni greh se zahteva polno spoznanje in popolna privolitev. Smrtni greh predpostavlja spoznanje grešnosti tistega dejanja, njegovega nasprotja božji postavi. Obenem vključuje tudi dovolj premišljeno privolitev, tako da je to res osebna izbira (odločitev). Hotena nevednost in zakrknjenost srca (prim. Mr 3,5-6; Lk 16,19-31) ne zmanjšujeta, temveč povečujeta prostovoljnost greha.

1860 Neprostopoljna nevednost more zmanjšati ali celo odpraviti prištevnost kakega velikega pregreška. Toda o nikomer ne sodimo,

da ne ve za načela npravne postave, ki so vpisane v vest vsakega človeka. Prav tako morejo vzgibi čutnosti, strasti zmanjšati prostovoljnost in svobodnost pregreška; isto velja za zunanje pritiske ali patološke motnje. Greh iz hudobije in iz premišljene odločitve za zlo je največji.

1861 Smrtni greh je radikalna možnost človekove svobode, tako kot ljubezen sama. Smrtni greh ima za posledico izgubo ljubezni in izginjenje posvečujoče milosti, tj. stanja milosti. Če ni popravljen s kesanjem in božjim odpuščanjem, povzroči izključitev iz Kristusovega kraljestva in večno smrt pekla (pogubljenja), kajti naša svoboda se je sposobna odločati za vekomaj, nepreklicno. Toda če moremo soditi, da je kako dejanje samo po sebi velik greh, pa moramo sodbo glede oseb prepuščati božji pravičnosti in božjemu usmiljenju.

1862 Mali (odpustljivi) greh storimo, kadar se v kaki majhni stvari ne ravnamo po meri, ki jo predpisuje npravna postava, ali pa kadar se ne pokoravamo npravni postavi v veliki stvari, toda brez polnega spoznanja ali brez popolne privolitve.

1863 Mali greh nam oslablja ljubezen; izraža neurejeno nagnjenje do ustvarjenih dobrin; ovira napredek duše v izvrševanju kreposti in udejanjanju npravnega dobrega; zasluži časne kazni. Premišljeni mali greh, ki je ostal neobžalovan, nas polagoma pripravi do tega, da storimo smrtni greh. Vendar pa z malim grehom ne odklonimo božje volje in božjega prijateljstva; mali greh ne prelomi zaveze z Bogom. Človeško gledano ga je z božjo milostjo mogoče popraviti. Mali greh “ne oropa človeka posvečujoče (pobožanstvujoče) milosti, prijateljstva z Bogom, ljubezni, in torej tudi večne blaženosti ne” (SP 17):

Dokler je človek v mesu, se ne more izogniti slehernemu grehu, vsaj malim grehom ne; toda teh grehov, ki jim pravimo mali, lahki, nikar ne podcenjuj. Če jih podcenjuješ, ko jih tehtaš, se tresi od strahu, ko jih šteješ. Številne majhne, lahke reči naredo skupaj veliko enoto; množstvo kapljic napolni reko; mnoga zrna naredo kopico. Katero je torej naše upanje? Predvsem izpoved (...) (sv. Avguštin, ep. Jo. 1,6).

1864 “Kdor pa preklinja Svetega Duha, vekomaj ne bo dosegel odpuščanja, ampak ga bo greh večno bremenil” (Mr 3,29; prim. Mt 12,32; Lk 12,10). Božje usmiljenje je brezmejno, toda kdor premišljeno odklanja sprejetje božjega usmiljenja na podlagi kesanja, zavrže odpuščanje svojih grehov in zveličanje, ki ga nudi Sveti Duh (prim. DV 46). Taka zakrknjenost lahko privede k nespokorjenosti do konca in k večnemu pogubljenju.

IZGUBA OBČUTKA ZA GREH

Leta 1946 je Pij XII. katehetskemu kongresu ZDA poslal radijsko sporočilo, v katerem je s preroškim stavkom razglasil, da je »greh stoletja izguba občutka za greh«.

Dejansko smo priča padcu moralnih vrednot zaradi nevednosti in zaradi zmede, ki jo povzroča različnost mnenj in naukov v teologiji, pridigah, katehezi, v duhovnem vodstvu glede težkih in občutljivih vprašanj krščanske morale, kateheze, ki vodi k temu, da so verniki zmedeni spričo dejstva, da jim v eni spovednici rečejo: to je greh, v drugi pa ravno obratno. Nekateri spovedniki se nagibajo k temu, da bi pretiravanja iz preteklosti nadomestili z drugimi pretiravanji; če so nekdanj videli greh v vsem, ga sedaj ne vidijo nikjer; če so preveč poudarjali strah pred večno kaznijo, pridigajo sedaj ljubezen Boga, ki izključuje vsakršno

po grehu zaslužen kazen; strogost pri popravljanju izkrivljene vesti so zamenjali z domnevnim spoštovanjem vesti, ki potlači dolžnost govoriti resnico. Včasih so spovedanci zmedeni, ko jim spovednik reče, da jim bo smrtni greh odpuščen že, če bodo sodelovali pri kesanju v začetnem obredu maše.

Nauk Cerkve

V knjigi Izpovedi je odlomek, ki preseneča celo pobožne bralce. V resnici je nekaj več kot le odlomek, saj sv. Avguštin posveti sedem poglavij opisu kratkega trenutka, ki ga je doživel neke noči, ko je bil star 16 let. Kakšno doživetje bi lahko tako zelo zaposlovalo tako sijajen razum kot je bil Avguštinov, ki je mnogo let preživel predan grehom mesa? Imel je ljubice, imel je sina iz nezakonske zveze. Z istim žarom se je predal tudi grehom duha in je svojo dušo celo

prepustil skrbi nekrščanskega guruja.

Mnogi in veliki so bili njegovi prestopki, vendar pa nobenega ne analizira tako strogo kot nepomembno krajo hrušk z vrta njegovega soseda.

Vedno znova se sv. Avguštín sprašuje, zakaj je storil tisti greh. Ni bilo zaradi lakote, ni ga zapeljala izjemna kakovost hrušk. V resnici so bile slabše od teh, ki jih je imel sam doma. Prav tako ni bil čas za prigrizek. Avguštín in njegovi tovariši ukradenega sadja pravzaprav niti niso pojedli; vrgli so ga prašičem.

Torej, zakaj je grešil? se je vprašal. Vprašal se je tudi, če je morda užival v slabem dejanju. Vendar tudi to izključi kot nespamet; ni storil tega, ker bi užival v slabem.

Nihče, pravi sv. Avguštin, ne stori greha kar tako. Nihče ne izbere zla zaradi zla samega, ljudje ne grešijo, ker bi hoteli storiti zlo, pač pa grešijo zaradi nečesa dobrega, saj si ljudje lahko želimo le dobrih stvari (stvari, ki se nam zdijo dobre): kar ugaja trebuhu, kar je udobno, kar odstrani težave v življenju ... Vse te stvari so na nek način deležne dobrote, slave Boga.

Kaj je tisto, kar želja v nečem vidi kot nekaj dobrega in to spremeni v greh? Skozi vrata greha stopimo, pravi sv. Avguštin, ko z nekontroliranim odmikom k nepomembnim dobrinam zanemarimo višje dobrine: zanemarimo Tebe, Gospod naš Bog, tvojo Resnico, tvoje Zakone ...

In nato pravi: Vse te malovredne stvari imajo svojo privlačnost, vendar niso enake Tebi, ne morejo se primerjati s Tabo, moj Bog in Stvarnik vseh stvari, kajti v Tebi se

poživi pravični in Ti si užitek pravičnih v srcu.

Tako je prišel do zaključka, da je ukradel hruške, ker je užival v družbi svojih prijateljev in zaradi smeha, ki ga je delil z njimi. Prijateljstvo, smeh, tovarištvo, to so vse dobre stvari. Vendar je tista skupina prijateljev ravnala napak, ko je postavila želje po tistih stvareh nad željo po ugajanju in pokorščini Gospodu.

To se dogaja tudi nam v 21. stoletju: ne grešimo zato, ker bi si želeli nečesa slabega, pač pa, ker si želimo nečesa, kar ni dovolj dobro, ker svoja srca in telesa predajamo nepomembnim rečem in minljivim občutjem, namesto da bi se povzpeli do vrha vseh užitkov, k večnemu Stvarniku vsega veselja.

Greh pomeni ločiti se od Boga, ki nas je ustvaril zgolj iz enega razloga, zaradi njegove ljubezni in njegove dobrote. To, kar nas radikalno loči od

Boga, je smrtni greh. To je za božjega otroka edino zlo, ločiti se od svojega Stvarnika in Očeta, vira vseh stvari, končnega cilja našega življenja. In vse, kar nas ločuje od Boga, od njegove Ljubezni in njegovega Prijateljstva, je slabo.

Smrtni greh »ni omejen na majhno “pravopisno napako”, ampak pomeni križati, prebosti z udarci kladiva roke in noge Božjega Sina in storiti, da mu počí srce« (sv. Jožefmarija, Brazda 993).

Zato je sv. Jožefmarija učil, naj se ne bojimo ničesar in nikogar, ne življenja ne smrti: »Sin moj, ne pozabi, da ti na zemlji grozi le ena nevarnost, ki se je moraš bati in se je z božjo pomočjo ogibati: greh« (Sv. Jožefmarija, Pot 386).

Odpor do greha je značilna poteza božjih otrok, kajti »kdor je rojen iz Boga, ne ravna grešno, saj v njem ostaja njegovo seme« (1 Jn 3,9).

Čutiti moramo odpor do osebnih grehov, pa tudi do grehov vseh drugih, kar vključuje tudi vnemo po zadoščevanju za grehe drugih, ki mi niso tuji. Če neka oseba greši, njen greh vpliva na celotno telo Cerkve, vsi ostali čutimo posledice, vendar pa lahko zanje zadoščujemo, opravljamo pokoro.

V tem boju, da bi v našem vsakdanjem življenju ljubili Boga z vsem svojim srcem, se trudimo izogibati priložnostim za greh. Mnogim grehom se lahko izognemo že zaradi golega dejstva, da se izogibamo priložnostim: če kdo brska po internetu brez jasnega cilja, ni čudno, če na koncu pade, če se kdo pusti zaplesti v družbena omrežja, bo brez dvoma imel težave, najmanj, kar se mu lahko zgodi, je, da bo zagrešil greh izgubljanja časa. Treba se je oddaljiti od priložnosti za greh. Treba je imeti pogum, da pobegnemo od teh priložnosti.

Priložnost za greh

Na tem mestu je dobro spomniti na nauk Cerkve o »neposredni priložnosti«: ne smemo se prostovoljno in brez upravičljivega razloga izpostavljati neposredni nevarnosti za greh. Spraviti se v položaj verjetne žalitve Boga je že žalitev Boga. Spraviti se v grešno priložnost je mali greh, če sem se spravljal v nevarnost, da zagrešim mali greh. In je smrtni greh, če sem se spravljal v nevarnost, da smrtno grešim.

Če obstaja dober in sorazmeren razlog, se je dopustno izpostaviti neposredni nevarnosti za greh, če sta izpolnjena dva pogoja:

a) Upravičen razlog obstaja, če to zahteva potreba. Na primer, zdravnik, ki mora pregledati telo bolnice, čeprav to predstavlja zanj nevarnost, pod pogojem, da ne išče greha in zavrača morebitne

neurejene gibe. To prav tako velja za spovednika, ki mora poslušati delikatne izpovedi.

b) Če se izvedejo previdnostni ukrepi, da bi se v tej nevarnosti izognili grehu: molitev, trden namen ne popustiti skušnjavi, aktiven nadzor, da se ne bi pustili presenetiti.

Vendar pa, kadar je nevarnost, da bi grešili, tako velika in neposredna, da se z moralno gotovostjo predvideva, da se grehu ne bo mogoče izogniti, se mu ni dopustno izpostavljati pod nobenim pogojem, niti v primeru, ko bi s tem ohranili svoje življenje, saj ne obstaja noben razlog, ki bi lahko odtehtal zdravje duše.

Ta splošna pravila nam služijo tudi v primerih, v katerih se vsi znajdemo vsak dan, ko vstopimo v svet interneta. Nove tehnologije nam na vse načine spodbujajo radovednost.

Pri brzdanju radovednosti zelo pomaga to, da vsak dan vadimo, se urimo z dobrimi ali nevtralnimi stvarmi in smo striktni glede nezdravih, spotakljivih novic ter puhlih pogovorov. Nove tehnologije nam lahko pomagajo najti stvari, ki jih potrebujemo, vendar pa je neprevidno brskati po spletu, ne da bi pri tem iskali kaj konkretnega; je tako slabo in tvegano, kot je brezciljno menjavanje televizijskih kanalov. Tvegano je zaradi tega, kar smo povedali prej: treba se je izogibati priložnostim za greh.

Znana je zgodba svetega Jožefmarija med špansko državljansko vojno, ko je zaradi nevarnosti, da ga bodo umorili, menjaval zatočišča po Madridu, kjer je vladal teror, kjer so te lahko umorili že zgolj zaradi dejstva, da si bil katolik.

Nekoč so ga obvestili, da se lahko zateče v neko hišo in mu dali tudi ključe.

—Ampak če bom sam v tuji hiši, kaj naj rečem, če bi prišel kakšen obisk ali bi zvonil telefon?

—Ne skrbite. Tam je služkinja, ženska, vredna vsega zaupanja, ki vam bo postregla z vsem, kar boste potrebovali.

—Koliko pa je stara ta ženska?

—Torej, 22 ali 23 let.

Ko je sv. Jožefmarija, ki je bil takrat star 35 let, to slišal, je izvlekel ključ, ki ga je že imel spravljenega v svojem žepu, in rekel svojemu sogovorniku:

—Sin moj, ali se ne zavedaš, da sem duhovnik in da so zaradi vojne in preganjanja vsi na koncu z živci? Ne morem, nočem ostati noč in dan zaprt v hiši z neko žensko. Zavezan

sem Bogu, ki je nad vsem. Raje bi umrl, kot da bi žalil Boga, kot da bi prelomil to zavezanost ljubezni.

In vrgel je ključ v bližnji odtočni jašek.

O malem grehu

Videli smo že, kakšne so posledice smrtnega in malega greha. Rane, ki jih povzroči mali greh, nam ne odvzamejo nadnaravnega življenja, vendar pa namenoma storjen mali greh, ki se ga nismo pokesali, slabí ljubezen, nas počasi pripravlja, da zagrešimo smrtni greh in onemogoči napredek v duhovnem življenju.

Zato moramo prositi našega Gospoda Jezusa Kristusa, naj nam podeli vso potrebno občutljivost, da se bomo zavedali zlobe malega greha, da bi v njem videli resničnega sovražnika naše duše in da bi se mu skušali s pomočjo božje milosti izogniti.

»Kako mi je žal zate, ker ne čutiš bolečine svojih malih grehov! Kajti dokler je ne boš začutil, ne boš zaživel resničnega notranjega življenja« (Sv. Jožefmarija, Pot, 330).

Sv. Terezija Avilska je s tisto trdnostjo, značilno za ljudi iz Kastilje, izrazila, kako je ona gledala na svoje male grehe: »Gospod, čeprav te bo težilo, bom to storila; vidim, da to vidiš in vem, da tega nočeš in to tudi razumem; vendar raje sledim svojim željam in poželenjem kot tvoji volji.«

Kateri so najpogostejši izrazi malih grehov? Privolitev v raztresenost pri sveti maši, preHITEVANJE pri glasni molitvi, žaljive ali neprijazne besede, hitro ustvarjene in trde sodbe o drugih, malomarnost pri dolžnostih pobožnosti ali dela, želja biti v središču pozornosti, nečimrnost, pomanjkanje skromnosti, trdosrčnost, trenutki jeze, zlonamernost, čutnost, ki je odločno

ne zavrնemo, nepokornost staršem v majhnih stvareh, izgubljanje časa, malomarnost pri opravljanju družinskih in službenih dolžnosti, dolžnosti družinske matere ali očeta, otroka, trajno zanemarjanje, nespoštovanje dolžnosti učenja (za tiste, ki hodijo v šolo ali študirajo), ne skrbeti za nič drugega kot le za svoje zadeve in želje ter s tem izgubljati sposobnost, da se zanimamo za druge. Ti in drugi podobni grehi niso zgolj nepopolnosti, ker se volja upira sodelovanju s hotenjem Boga in ima raje svoje muhe ali lastno presojo o nečem, kar nasprotuje volji Boga, čeprav to ne pomeni popolnega preloma z njim.

»Vem, da se izogibaš smrtnim grehom. — Hočeš se zveličati! — Vendar te ne skrbi, da neprestano prostovoljno ponavljaš male grehe, čeprav vedno začutiš božji klic, da bi se moral premagati. — Zaradi

mlačnosti je tvoja volja tako šibka«
(Pot, 327).

»Mlačen si, če božje reči počneš leno in nejevoljno; če preračunljivo in prebrisanost iščeš način, kako bi se izognil svojim dolžnostim; če ne misliš na nič drugega, kot le nase in na svoje udobje; če so tvoji pogovori površni in prazni; če ne zavračaš majhnih grehov; če ravnaš iz človeških nagibov« (Pot, 331).

Sv. Jožefmarija je nenehno vztrajal pri tem, da je treba greh prezirati: ne samo smrtnega, temveč tudi namerni mali greh: »Ne popuščajte v malem,« je rekel na nekem srečanju s svojimi sinovi leta 1973. Navajal je avtorja neke »stare asketske literature, ki je pripovedoval o tolpah tatov iz tistega časa, ki si niso upali vdreti v hišo skozi glavni vhod, temveč so hodili okrog hiše in iskali kakšno okence, ki bi bilo odprto. Potem so vzeli kakega pritlikavega dečka, ga dvignili, da je

zlezel skozi okence, šel po stopnicah dol, na široko odprl vrata in tako je vstopila cela tolpa.

Vse je pomembno! Stvar, ki ni dobra, pa naj bo še tako majhna, moramo zavrniti. Vem, kako je težko: težko je meni in tudi vam, ker ste tako kot jaz iz mesa in krvi.

Pomembno je — je nadaljeval — prezirati smrtni greh in namerni mali greh, ki je kot bolehen in odvraten pobič iz tolpe tatov; vdre, vrine se v dušo, za njim pa pridejo vsi grehi in vse slabe navade.«

Običajna popustljivost do malih grehov in mlačnost v odnosu do Boga nam preprečujeta, da bi prejeli darove Svetega Duha, še posebej dar spoznanja, ki nam pomaga z živo vero spoznavati skrivnosti naše katoliške vere.

Katekizem v točki 1458 pravi: *Čeprav ni strogo potrebno, Cerkev vseeno*

živo priporoča spoved vsakdanjih pregreškov (malih grehov) (prim. Trid. konc.: DS 1580; ZCP, kan. 988, par. 2). Dejansko nam redna spoved malih grehov pomaga oblikovati svojo vest, bojevati se zoper svoja zla nagnjenja, dati se Kristusu, da nas zdravi, napredovati v življenju Duha. Ko pogosteje prejemamo ta zakrament, dar Očetovega usmiljenja, nas to nagiba, da smo usmiljeni kakor on (prim. Lk 6,36).

Vse od tridentinskega koncila Cerkev zagovarja nauk, da so nam mali grehi lahko odpuščeni tudi v dejanjih kesanja, ki niso del zakramenta. Pač pa se nam ne odpustijo, niti z zakramentom, tisti mali grehi, katerih se nismo kesali.

Življenjska spoved

Iz pobožnosti, da bi spodbujali pristno željo po spreobrnjenju, se lahko znova spovemo že spovedanih grehov, za katere nam je bila dana

odveza. Takšno spoved imenujemo »življenjska spoved«, tako če gre za izpoved grehov, ki smo jih zagrešili v celotnem življenju, kot tudi če se spoved nanaša samo na določeno življenjsko obdobje. Življenjska spoved ni priporočljiva za preveč tankovestne ljudi. V drugih primerih je lahko koristna in se je glede njene primernosti prav držati nasvetov spovednika.

Grehi z opustitvijo

Grešimo lahko tudi z opustitvijo, ker nismo storili nečesa, kar bi morali storiti. V nekaterih primerih so ti grehi sad malomarnosti, v vsakem primeru pa so grehi.

Sv. Matej v 25. poglavju govori skoraj dobesedno o grehih z opustitvijo: »Gospod, kdaj smo te videli lačnega ali žejnega ali tujca ali nagega ali bolnega ali v ječi in ti nismo postregli?« Jezusov odgovor je jasen:

»Kolikor niste storili enemu od teh najmanjših, tudi meni niste storili.«

Nekatere opustitve so smrtni grehi: na primer, ne pomaga izgovor, da v nedeljo nismo šli k maši, ker smo pozabili, da je nedelja.

Prav tako obstaja nedejaven molk: polagati moramo račune, je govoril sv. Ambrozij Milanski, za vsako odvečno besedo, vendar pa tudi za vsak nedejaven molk. Ne moremo reči kot Kajn: Sem mar jaz varuh svojega brata? Da, si, ker smo božji otroci in moramo v drugih videti svoje brate in jih zato opominjati, kadar potrebujejo opomin, kar je po drugi strani eno od duhovnih del usmiljenja: svariti tistega, ki greši.

DVE TEMELJNI PREPRIČANJ

Spoved je običajna pot

V svoji apostolski spodbudi o spravi in pokori pravi sv. Janez Pavel II.:

Zakrament svete spovedi včasih napada razširjena miselnost, da lahko prejmemo odpuščanje neposredno od Boga, celo na običajen način, ne da bi pristopili k zakramentu spovedi.

Prvo prepričanje je, da je za kristjana zakrament sprave običajna pot, po kateri prejme odpuščanje in izbris svojih hudih grehov, ki jih je zagrešil po krstu.

Poleg tega bi bilo nespametno, če bi se hoteli samovoljno odpovedati sredstvom milosti in odrešenja, ki nam jih je Gospod dal na razpolago in bi, v primeru spovedi, hoteli doseči odpuščanje tako, da bi se odpovedali zakramentu, ki ga je postavil Kristus ravno za odpuščanje.

Spoved je zdravilo

Drugo prepričanje je, da ima spoved, poleg tega, da se izvrši pred sodiščem usmiljenja, terapevtski ali zdravilen

značaj. »Jaz hočem zdraviti, ne obtoževati,« je ponavljal sv. Avguštín, ko je govoril o spovedi.

SESTAVNI DELI ZAKRAMENTA

Spraševanje vesti

Osnovni pogoj je predvsem pravilno izoblikovana in jasna vest skesanega človeka. Tako imenovano dejanje spraševanja vesti ne bi smelo biti strastno psihološko opazovanje, temveč iskreno in mirno soočenje z evangeljskimi normami, ki jih predlaga Cerkev izhajajoč od samega Jezusa Kristusa, ki je učitelj in zgled.

Da bi dobro opravili spraševanje vesti pred spovedjo, si je priporočljivo nekoliko izprašati vest vsak dan ob koncu dneva. Ni potrebno dolgo izpraševanje. Spraševanje, ki je primerno za nekoga, ni primerno za nekoga drugega. In če nam je nekaj koristilo v enem obdobju, kasneje spoznamo,

da nam ne pomaga več, in moramo
poiskati drugačen način
izpraševanja.

Sv. Jožefmarija je zapisal: »Včasih
sem priporočal spraševanje vesti, ki
je strnjeno v treh vprašanjih: Kaj sem
storil slabega? Kaj sem storil
dobrega? Kaj bi lahko storil bolje?«

Pomembno je, da gremo odločno do
dna duše, da bi odkrili korenine
naših stranpoti: pomembno je biti
pozoren zlasti na naše navade,
nagnjenja, pripravljenost, da bi zatrli
škodljive klice, da bi pravočasno
poravnali tisto, kar se uvija, da bi
dosegli kesanje. Kajti pri
izpraševanju vesti se ne omejimo na
golo zaznavanje svojih napak, kot bi
bile le tehnične pomanjkljivosti pri
gradbenem projektu: razumemo
pomen teh prostovoljnih dejanj, s
katerimi smo žalili Boga, ki je naš
Oče, ali mu nismo ugajali in hočemo
to popraviti. Pomembno je biti vnet

za boj, si prizadevati, da bi pozorno opazovali svoje ravnanje, vedeti, da smo poklicani biti sveti in da svetost zahteva natančno in preudarno računovodstvo, tako kot najpomembnejše poslovanje.

»Spraševanje vesti. — Vsakodnevno opravilo. — Računovodstvo, ki ga ta, ki vodi podjetje, nikoli ne zanemari. Katero podjetje velja več kot podjetje večnega življenja?« (Pot, 235).

Po spraševanju vesti se v srcu zgodi dejanje ljubezni, kesanje, prošnja Bogu za odpuščanje. Spraševanje vesti se mora zaključiti z bolečino, s kesanjem zaradi naših žalitev Boga.

Tudi kesanje se lahko izrazi na različne načine:

Gospod moj, Jezus Kristus, pravi Bog in pravi človek ... Ali pa nekaj kratkih besed, izgovorjenih z ustnicami ali s srcem, ki so bile vseč blaženemu Álvaro del Portillu: Hvala, oprosti in še bolj mi pomagaj.

Kesanje in sklep

Bistveno dejanje spovedi s strani spokornika je kesanje, to je jasna in odločna zavrnitev storjenih grehov, skupaj z namenom, da jih ne bomo več ponovili, in sicer zaradi ljubezni do Boga. Od tega kesanja je odvisna resničnost pokore. Obžalovanje mora biti trdno, biti moramo trdno odločeni, da ne bomo več grešili; to ne pomeni, da ne bomo nikoli več storili nobenega greha. Dovolj je, da se spokornik v trenutku spovedi hoče odločno boriti, da bi ga ne storil več, da se bo izogibal priložnosti za ponovitev tega greha; prav tako mora hoteti popraviti, v mejah mogočega, škodo, ki jo je morda povzročil pri drugih (na primer, ko gre za krajo, pohujšanje, obrekovanje).

Obtožiti se grehov

Lastnih grehov se je potrebno obtožiti zato, da lahko spovednik (ki je v vlogi sodnika) presodi težo greha

in kesanje spokornika. Hkrati ima spovednik tudi vlogo zdravnika, ki mora poznati bolnikovo stanje, da bi mu lahko pomagal in ga ozdravil.

Priznanje grehov je tudi dejanje izgubljenega sina, ki se vrne k očetu in ga ta sprejme s poljubom miru.

Sloneti mora na nadnaravnih vzgibih; ne bi bilo dovolj, če bi bilo zgolj rezultat sramu, da smo storili nekaj, kar je nevredno človeškega bitja.

Celovitost spovedi

Spokornik se mora, kolikor mu je to mogoče, spovedati vseh smrtnih grehov, ki jih je zagrešil od zadnje spovedi. Smrtnih grehov se je treba spovedati glede na njihovo vrsto in število. Kar se tiče vrste, ni dovolj reči, da sem grešil proti tej in tej zapovedi ali proti tej in tej kreposti, pač pa je treba greh kar se da natančno in konkretno opredeliti.

Reči, da sem grešil proti osmi zapovedi je nekaj drugega kot reči, da že deset let kradem po deset tisoč evrov na leto v podjetju, kjer delam.

Poleg tega je treba pojasniti okoliščine, ki lahko spremenijo vrsto smrtnih grehov ali iz malega greha naredijo smrtnega. Ni isto, če rečem, da sem ukradel zlat predmet ali posvečen kelih.

Predmet spovedi

Prav tako se je potrebno zavedati, da se pri spovedi spovemo gotovih grehov, pa naj bodo smrtni ali mali; v nasprotnem primeru bi ne bili dovolj opredeljeni, da bi tvorili zakrament: ni dovolj, da se spovemo nepopolnosti ali nečesa, kar ni zagotovo greh. Če bi torej vernik želel prejeti zakrament in od zadnje spovedi ni zagrešil nobenega greha, se mora obtožiti katerega greha, za katerega je že prejel odvezo, in pri tem omeniti, da gre za grehe

preteklega življenja, ki se jih je že spovedal.

Bog nas prosi le, da s ponižnostjo in preprostostjo priznamo svojo krivdo, da priznamo svojo dolg. Prav zaradi tega gremo k spovedi; na prvem mestu zato, da bi nam odpustil tisti, ki je tam namesto Boga in opravlja Njegovo službo. Ne toliko, da bi nas razumel, da bi nas opogumil. Prišli smo, da bi prosili odpuščanja. Zato obtožiti se grehov ne pomeni, da jih le enostavno priznamo; ne gre za nekakšno zgodovinsko pripoved o lastnih napakah, temveč za resnično obtožbo naših grehov.

Sveti Jožefmarija je s preprostim in praktičnim kriterijem svetoval, naj bo spoved jedrnata, konkretna, jasna in celovita.

Jedrnata spoved, malo besed, le nujno potrebne za razlago tega, kar smo zagrešili ali opustili; brez nepotrebnih razširitev in olepšav.

Preobilje besed včasih razkriva zavestno ali nezavedno željo, da bi pobegnili od neposredne in popolne iskrenosti. Da bi se izognili temu, je treba dobro opraviti spraševanje vesti.

Konkretna spoved, brez odvečnega govoričenja in brez posploševanja. Spokornik sam pove okoliščine svojega življenja, čas zadnje spovedi, težave vsakdanjega krščanskega življenja, prizna svoje grehe in okoliščine, v katerih so se zgodili, zato da spovednik lahko presodi, da odvezo in ozdravi.

Celovita, popolna spoved; ne zamolčati ničesar zaradi lažnega sramu, ali zato, da ne bi pred spovednikom »slabo izpadli«.

Odpuščanje

Drugi bistven trenutek zakramenta spovedi je odveza, ki pritiče spovedniku, sodniku in zdravniku, ki

je podoba Boga Očeta, ki sprejme in odpusti tistega, ki se vrne.

Zakramentalni obrazec: »Jaz te odvežem ...« ter položitev roke in znamenje križa, narejeno nad spovedancem, kažejo na to, da v tistem trenutku skesani in spreobrnjeni grešnik stopa v stik z močjo in usmiljenjem Boga. To je trenutek, v katerem kot odgovor na spokornika pristopi presveta Trojica, da bi izbrisala grehe in vrnila spokorniku nedolžnost ter odrešilno moč po zasluženju Jezusovega trpljenja, smrti in vstajenja.

Opravljanje pokore

Greh rani in oslabi grešnika kot tudi njegov odnos do Boga in bližnjega. Odveza mu odvzame greh, vendar pa ne odpravi vsega nereda, ki ga je greh povzročil. Osvobojen greha mora grešnik še ponovno in v polnosti pridobiti duhovno zdravje. V

ta namen mora opraviti pokoro, ki jo naloži spovednik.

Spovednik mora naložiti to pokoro, ki naj bo na nek način sorazmerna s številom ter težo spovedanih grehov, pa tudi z zmožnostjo spokornika. Pokora je lahko molitev, dar, delo usmiljenja, služenje bližnjemu, prostovoljno odrekanje, žrtve in predvsem potrpežljivo sprejemanje križa, ki ga moramo nositi.

DVOMLJIVI GREHI

Če spokornik dvomi o tem, ali je storil nek greh ali ne, se ga ni dolžan spovedati. Vendar pa je navadno priporočljivo, da to stori in ob tem pove, da ni gotov, če je storil greh, zato da lahko dobi koristne nasvete za v prihodnje.

Če je spokornik prepričan, da je storil neko grešno dejanje, vendar ne ve, ali je to dejanje hudo ali ne, mora to

povedati, saj se na ta način znebi dvomov v prihodnjih situacijah.

Če ve, da je to, kar je storil, hud greh, vendar pa dvomi o tem, ali je to storil s polno zavestjo in s premišljeno privolitvijo, če dokaj pogosto ponavlja te vrste greha in če je njegova vest precej prožna, ga mora povedati.

POZABLJENI GREHI

Kadar se pri spovedi pozabimo spovedati enega ali več smrtnih grehov, so nam ti grehi prav tako odpuščeni. Vendar pa smo se jih dolžni spovedati pri naslednji spovedi in ob tem omeniti, da smo jih prejšnjikrat pozabili. Torej, če neka oseba po navadi pristopa k spovedi, na primer, vsakih 14 dni in se po spovedi zave, da je nehote zamolčala smrtni greh, lahko hodi k obhajilu in se greha spove pri naslednji spovedi.

Če pa bi hote zamolčali smrtni greh, bi bila spoved neveljavna. Poleg tega, da bi se morali spovedati tudi tega bogoskrunstva in zamolčanega greha, bi se prav tako znova morali spovedati vseh smrtnih grehov, ki smo se jih spovedali pri tej spovedi.

OBČUTITI IN PRIVOLITI

Včasih ne vemo dobro, ali je nekaj greh ali ne. Prevezel nas je nek občutek, neka misel proti kakšni kreposti; proti ljubezni, proti pravičnosti, čistosti. Imel sem nečiste misli, lahko sliši spovednik pri spovedi, vendar pa ko se spokornik jasneje izrazi, vidi, da ni šlo za greh proti čistosti. Gre za to, da znamo razlikovati; eno je občutiti, drugo pa je v nekaj privoliti.

SADOVI ODPUŠČANJA

Najdragocenejši sad odpuščanja, ki ga prejmemo pri zakramentu svete spovedi, predstavlja sprava z Bogom,

ki se zgodi v intimnosti srca. Poleg odpuščanja pa tudi popravi uničenje, ki ga je povzročil greh: spovedanec se spravi s seboj, se spravi z brati, ki so jih njegovi grehi na kak način prizadeli, se spravi s Cerkvijo; spravi se s celotnim stvarstvom. Kristus nas ozdravi prav tam, kjer smo bolni zaradi tistega nalezljivega zla, ki povzroča toliko neravnovesja na svetu: egoizma, zavisti, želje po nadvladi ...

Odpuščanje pri spovedi v spokorniku povzroči spremembo, naredi ga dobrega, ne razglasi ga samo za dobrega, temveč ga spremeni v njegovem bistvu, dá mu delež božje narave.

Da bi nazorno opisali učinke spovedi, so v srednjem veku pripovedovali tole zgodbo:

V okolici Rima je pri premožnem posestniku živela deklica, edinka. Oče in mama ji kmalu umreta in

posvoji jo stric oziroma jo vzame k sebi in skupaj z njo, ker je bila edinka, tudi vse posestvo. Zraste v lepo dekle, ženo, in med stricem in to nečakinjo se stvari malo zapletejo, spletejo in spočne. Prestraši se, skriva nosečnost, uspe prikriti tudi porod in pri porodu dete umori. To se zgodi še dvakrat. Nikomur si tega ne upa povedati. V sebi nosi težo tega dejanja, edino, kar ji uspe, je, da Mariji nenehno izroča samo sebe. Niti spovedniku si ne upa tega povedati, niti prej stricu.

Potem stric umre, ona podeduje vse posestvo in premoženje, postane znana Rimljanka, dobrodelna, skrbi za reveže, bolnike. Postane znana na cesarjevem dvoru, na papeževem dvoru.

Potem pride v Rim nek advokat, ki pa je bil utelešeni hudič. Zato je vedel za vse grehe. In ta začne obtoževati pred cesarjem njegove najboljše

sodelavce. Cesar ni verjel in advokat je rekel: »Opravimo proces, bom dokazal.« Seveda je izbrskal dokaze, ker je tako vedel zanje. Nekega dne pride k cesarju in reče: »Tista ženska, ki jo vsi tako slavite in častite, je detomorilka.« Cesar pravi: »To pa ni res. Papež jo pozna, vsi jo poznamo, vemo, kako živi, opravimo proces.«

Pokličejo to žensko in cesar pravi: »Glej, ta advokat te obtožuje tega in tega.« Žena ga prosi: »Dajte mi en dan časa.« In gre k papežu in se spove. Naslednjega dne se pojavi na obravnavi, sedi tam na zatožni klopi, noter pride advokat, se usede na svoje mesto in pravi: »No, sedaj pa pripeljite tisto žensko.« Cesar pravi: »Saj je tu.« Pa pravi: »Kje?« »Ja tu, vidiš, sedi.« »Ne! To ni ta ženska. Te nisem še nikoli videl.«

V resnici se sprememba, ki se zgodi v trenutku odveze, udejanji na ravni milosti in zato je ne moremo zaznati

s čutili. Zato je mogoče, da po dobri in učinkoviti spovedi ne občutimo nič, nobene tolažbe, in je s psihološkega vidika stanje enako kot pred spovedjo.

Vendar pa grešnik po spovedi čuti občutno olajšanje in spodbudo. To olajšanje in ta nova spodbuda sta zagotovo pozitivna in zaželena, čeprav nista končni cilj tega zakramenta. Dajati prevelik pomen tem čustvenim razlogom pomeni izkriviti in celo izvotliti pomen spovedi.

Tisti, ki se približajo spovednici po mnogih letih in pod težo smrtnih grehov, najdejo zeleno olajšanje, mir v duši in veselje. Zato lahko rečemo, da je zakrament spovedi zakrament veselja.

SPOVED IN PSIHOTERAPIJA

Zaradi svojega verskega, zakramentalnega bistva se spoved

bistveno razlikuje od kakršnekoli psihoterapije, saj nobena od le-teh ne more dati milosti, niti sprožiti v nas božanskega delovanja, niti ne vzpostavlja stika med osebo in Kristusom, tako kot se to zgodi pri zakramentu spovedi.

Skupaj s tem temeljnim dejstvom je potrebno imeti pred očmi še mnogo drugih dejavnikov, zaradi katerih sta spoved in psihoterapija dve popolnoma različni stvari.

1. Pri spovedi se kristjan obtoži le grehov (zavestnih krivd), ki jih je storil po krstu ali po zadnji spovedi.

Pri psihoterapiji pa se pacient, v nasprotju s tem, ne obtožuje, temveč daje v preiskavo — in pri njej sodeluje — svoja nezavestna nagnjenja, ki so povzročila življenjske napake in psihične konflikte, za katere (v splošnem) ni odgovoren. Tukaj je predmet povsem drugačen in poleg tega veliko širši,

saj specialista zanimajo tudi moralno dobra dejanja, čustva, spontane reakcije, projekti, zakonsko življenje, socialni odnosi, služba, sanje, življenjska filozofija itd.

2. Pri spovedi je spovednik v osnovi sodnik glede moralnosti dejanj, ki jih je storil grešnik in ki se jih prostovoljno obtožuje.

Psihoterapevt ni moralni sodnik in niti nima takšne avtoritete: on samo skuša razumeti način bivanja svojega pacienta v svetu, da bi v njem ujel bistvo njegove nevrotične motnje.

3. Pri spovedi je bistvena odveza, ki jo podeli spovednik na podlagi pooblastila, ki ga je prejel v zakramentu svetega reda. Odveza, ki je vedno oblikovana po obrazcu, je vedno učinkovita — ob predpostavki, da je spokornik pravilno naravnan — tudi takrat, ko duhovnik ni kreposten, ni dobro izobražen, nima

psihološke prodornosti, trdne osebnosti ipd.

Psihoterapevt pa, nasprotno, ne more niti ne sme odvezovati od grehov.

DUHOVNO SPREMLJANJE

Duhovno spremljanje ali duhovno vodstvo lahko opišemo kot stalno pomoč, ki jo v Cerkvi ena oseba nudi drugi, da bi jo vodila — pri tem pomaga delovanju Svetega Duha — proti polnemu razvoju njenega krščanskega življenja. Tukaj besede »vodstvo« ne smemo razumeti kot vsiljevanje neke oblike vedenja, temveč kaže na smer, na usmeritev k poistovetenju s Kristusom na poti krščanskega življenja, da bi bila v pomoč pri prostovoljnem odgovoru na božjo milost. Lahko jo označimo kot umetnost spremljanja oseb pri razvijanju milosti in zvestobe v njihovi osebni poklicanosti, in sicer v poslušnosti delovanju Svetega Duha v njihovih dušah.

Sv. Janez Pavel II. v 58. točki apostolske spodbude *Christifideles laici* pravi: »Temeljni cilj oblikovanja vernih laikov je vse bolj jasno odkrivanje svoje poklicanosti in vse večja pripravljenost, da bi jo živeli ter s tem izpolnjevali lastno poslanstvo.« Duhovno vodstvo, kolikor je to »vodstvo«, ne le, da ne nasprotuje svobodi, temveč jo, nasprotno, predpostavlja in krepi. V svobodi se oseba sama odloča, kako bo ravnala, da bi izbrala dobro — in se izognila slabemu — iz preprostega razloga: ker se želi, v zaupanju v Gospoda, usmeriti k svojemu lastnemu cilju, ki je sreča, ki je istovetna z Bogom, človekovim končnim ciljem.

Duhovno spremljanje ima za izhodišče spoštovanje vsakega posameznika in mora spodbujati in podpirati resnično svobodo duha, ki vodi k zavezanosti boju za svetost. Je pomoč duši, pri čemer podpira

delovanje milosti v spoštovanju svobode oseb in se zaveda, da je v globini vsakega moškega, vsake ženske nekaj nedotakljivega — vest, kjer lahko samo Bog prodre do dna. Je pomoč za globoko razumevanje božje volje in za njeno spolnjevanje v popolni svobodi in z notranjim prepričanjem, iz ljubezni.

Po drugi strani se to spremljanje imenujemo »duhovno«, ne le zato, ker se nanaša na življenje duha, temveč tudi in predvsem zato, ker je Sveti Duh edini, ki lahko vodi k svetosti. Preko duhovnega vodstva vodi Tolažnik k temu, da ravnamo svobodno, kot božji otroci: Božje otroke vodi Sveti Duh ne kot služabnike, temveč kot svobodne, da bi nas oblikoval v ljubitelje Boga.

Božje otroke torej vodi Sveti Duh svobodno, iz ljubezni; ne hlapčevsko, iz strahu. To ne pomeni, da so njegovi navdihi zgolj namigi ali

povabila, da bi uresničili to, kar najbolj koristi; včasih so natančna in težka navodila, ki niso v nasprotju s svobodo, temveč jo vodijo: tako se na primer zgodi, ko nekoga razsvetli in ga od znotraj vodi, da bi se oddaljil od priložnosti za greh ali da bi vztrajal na poti svoje krščanske poklicanosti in storil vse, kar je z moralnega vidika v nekih določenih okoliščinah potrebno ali nujno.

Duhovno vodstvo, ki ga voditelj pravilno izvaja, ne da bi se pri tem skušal postavljati v središče, služi temu, da se osebe bolj in bolj zaljubljajo v Boga, v Kristusa po Svetem Duhu in ga ljubijo z vso svojo močjo. V tem smislu lahko rečemo, da je njegov cilj spremljanje na poti k poistovetenju s Kristusom, v skladu z božjim načrtom za vsako dušo. Gre torej za to, da pomaga — znotraj zelo širokega polja različnih oblik krščanske duhovnosti — osebi, ki si tega želi, odkriti to, kar pričakuje

Gospod v nekem določenem trenutku in to z božjo milostjo tudi uresničuje.

Poleg tega pomaga temeljito doumeti, se soočiti s svojim osebnim položajem pred Bogom, vedoč, da ne gre za to, da bi napredovali po moči volje — čeprav je ta za boj vedno potrebna — temveč da bi uporabili nadnaravna sredstva, zato da bi poslušno in z zaupanjem pomagali božjemu delovanju, ki nam s svojo milostjo in darovi Svetega Duha pomaga videti, želeti in uresničevati tisto, kar pričakuje od vsakega posameznika: »On je tisti, ki po svojem blagohotnem načrtu udejanja v vas hotenje in delovanje.« Pri iskanju svetosti je treba imeti vedno pred očmi, da je milost na prvem mestu.

Logično je govoriti o boju, o trudu volje, da bi odgovorili na božje klice, vendar pa ob tem se smemo pozabiti, da je Gospod tisti, ki stopa naprej in

daje moč za zmago ali, če smo doživeli poraz — pa naj se ta zdi še tako velik —, da bi se takoj spet dvignili in nadaljevali pot ter obnovili zaupanje v njegovo pomoč, ki nikoli ne umanjka. Čuditi se ali jeziti se na svojo šibkost bi pomenilo, da gledamo na preteklo življenje neobjektivno, celo otročje: ko zaznamo obnašanje take vrste, mora biti logična reakcija ponižnost, kesanje in podvojitve upanja.

Ob vsaki napaki, ki jo storimo, bi se nikakor ne smeli prepustiti malodušju, temveč bi morali obnoviti prepričanje, da je »vsa naša moč izposojena« in z besedami sv. Jožefmarija reči Gospodu: »O moj Bog, vsak dan sem manj gotov sebe in bolj gotov Tebe!« Dobro je torej gojiti optimizem, utemeljen na gotovosti, da moremo od Jezusa pričakovati vse.

Področje, na katerem se izvaja duhovno vodstvo, je »kristjanovo duhovno življenje«. Vendar pa je prav upoštevati, da se to spremljanje ne omejuje zgolj na zadeve duhovnosti (pobožnosti, moralnih vprašanj itd.), kakor da bi bilo krščansko življenje nekaj zgolj duhovnega, temveč gre pri tem za usmerjanje lastnega ravnanja.

V tem smislu je lahko razumeti širino in bogastvo te duhovne pomoči, ki je vodenje, s pomočjo katere lahko posvečujemo časna dejanja: življenje v družini, v družbi in pri delu, ki je polno drobnih zemeljskih stvari. Vse to je, prav zato, ker je lahko usmerjeno k Bogu — preoblikovano v sredstvo pobožanstvenja — snov za rast v krepostih, v odnosu z Gospodom, v notranjem življenju in zatorej v duhovnem vodstvu. Kot je opozoril drugi vatikanski koncil, se dejansko »nobena človeška aktivnost,

niti v časnih stvareh, ne more odtegniti božjemu kraljestvu.«

Končno velja izpostaviti, da lahko dejavnosti v službi, v družbi, v družini posvečujemo, medtem ko jih opravljamo na zelo različne načine, skladno z vero in s konkretnim iskanjem svetosti v okoliščinah vsakega posameznika; legitimna mnenja in ravnanja v časnih zadevah sama po sebi namreč niso predmet duhovnega vodenja. Istočasno pa ne smemo pozabiti, da mora vsak posameznik ta legitimna mnenja oblikovati tako, da ostaja v sozvočju z vero, ki jo izpoveduje.

Splošni vidiki prakse duhovnega vodstva

Kdor vrši duhovno spremljanje, mora posamezniku pomagati, da se vzpenja kot po klancu, da lahko odkriva veselje življenja z Bogom, bivanja z Jezusom Kristusom. Skratka, da se vedno bolj zaljublja

vanj, da ga ljubi *opere et veritate*, z dejanji in resnico, z vso močjo svoje ljubezni. Skušnjava, ki nas včasih lahko napade — in ki jo je nakazal tudi sv. Jožefmarija —, je misel, da je notranji odgovor le komedija, ker včasih le s težavo opravljamo nekatere izraze pobožnosti, asketski boj nam ne prinaša tolažbe, ki bi jo zaznali s čutili, delo ali družina pa nas morda ne napolnjujeta.

Spet v drugih primerih pride na plano princip upornosti, ki je prisoten v poželenju, *fomes peccati* — posledica izvirnega greha, ki nikdar ne izgine — skupaj z napuhom, lenobo, čutnostjo. V teh primerih je sv. Jožefmarija navadno rekel, da je prišel trenutek za človeško komedijo z božanskim gledalcem: Očetom, Sinom in Svetim Duhom, s presveto Trojico. Treba je ostati zvest Bogu, kajti resnična sreča je v izpolnjevanju dolžnosti iz ljubezni do

Boga, čeprav nam želja — ali občutje — pri tem pogosto ne sledita.

V današnjem svetu nemalo ljudi meni, da tisto, kar zahteva trud, ni storjeno svobodno. Ne upoštevajo vrednosti zadoščevanja, prostovoljne žrtve, ki je storjena iz ljubezni; menijo, da ni naravno, če se odločiš za nekaj, kar ni preprosto, kar ne ugaja ali kar se ne razreši takoj. Zamenjavajo svobodno s spontanim in spontano s pristnim ter menijo, da je vse, kar je spontano, dobro, ker je bolj pristno, pri čemer pozabljajo na resničnost slabih nagnjenj, kar je posledica greha. Po tej poti postane naše življenje medlo: takšna duša je pravzaprav še bolj odvisna kot tista, ki je prostovoljno želela vzeti svojo krščansko vero zares.

Pomembno je razumeti, kaj pomeni hoteti, ne da bi pri tem pomešali »ne da se mi« z »nočem«. Ljubezen vedno privede k dajanju samega sebe, k

obvladovanju svoje sebičnosti in razumljivo je, da je to včasih težko. Normalno je, da oseba, ki ljubi, vedno poskuša narediti to, kar mora, čeprav se ji ne da: dobro je na prvem mestu, zato nas dolžnost spodbuja k temu, da bi dosegli resnično dobro. To zahteva rast v krepostih odkritosti, krotkosti, trdnosti, velikodušnosti in zvestobe. Vsaka duša bi morala čutiti osebno odgovornost za svoje življenje: odgovornost, ki je neprenosljiva in ki nas spodbuja, da vedno ravnamo kot pošteni kristjani, v enotnosti življenja.

Na primer, ko se pri delu pojavi neka konkretna moralna zahteva, ki izvira iz pravičnosti ali ljubezni; ko se pojavi dolžnost, da se oddaljimo od neposredne nevarnosti za greh, tako da se odpovemo nekemu čtivu, ne obiskujemo več določenega okolja ali se izogibamo stiku z neko osebo; ko se pojavi dolžnost, da sprejmemo

ukrep, s katerim zaščitimo zvestobo svoji krščanski poklicanosti; potreba, da se izognemo resni nevarnosti pohujšanja ali veliki škodi, ki bi jo lahko prizadejali drugim dušam itd.

Vse doslej povedano bi lahko strnili in rekli, da pomeni duhovno vodstvo oblikovanje oseb v razsodnosti, v želji svobodno ljubiti Boga nad vsemi stvarmi.

Iskrenost v duhovnem vodstvu mora spremljati volja, ki je pripravljena slediti prejetim nasvetom z zaupanjem in odgovornostjo zrele osebe: treba si prizadevati, da jih pravilno razumemo in uresničujemo v preudarni in svobodni pokorščini.

Vedno je dobro, da tisti, ki je prejel takšne nasvete, o njih premišluje v molitvi, da bi si jih vtisnil v srce in razumel, da se bo ob upoštevanju teh navodil in ob pomoči milosti v globini oblikovalo dobro nagnjenje volje, razuma in srca. Ne gre za to, da

se ustavimo ob materialnem uresničevanju nekega konkretnega cilja, temveč da rastemo v krepostih prek boja v teh točkah in da se tako oblikujemo po Kristusu, da postanemo *alter Christus*.

ZAKLJUČEK

»Bog se ne naveliča naše nezvestobe,« je govoril sv. Jožefmarija. »Naš nebeški Oče odpusti vsako žalitev, ko se sin povrne k Njemu, ko se pokesa in prosi odpuščanja. Naš Gospod je tako očetovski, da prehití našo željo po odpuščanju in nam z odprtimi rokami pride milostno naproti.

Na neki način je človeško življenje stalno vračanje v hišo našega Očeta. Vračanje preko skesanosti, spreobrnitve srca, ki pomeni željo po spremembi, trdno odločitev, da se bomo poboljšali, kar se zatorej pokaže v požrtvovalnih dejanjih in predanosti. Vrnitev v Očetovo hišo

po zakramentu sprave, pri katerem si z izpovedjo svojih grehov oblečemo Kristusa ter tako postanemo njegovi bratje, člani božje družine« (Jezus prihaja mimo, 64).

»Vztrajam, bodi pogumen, kajti Kristus, ki nam je odpustil na križu, še naprej ponuja svoje odpuščanje v zakramentu spovedi. (...) Naprej, naj se zgodi karkoli! Trdno se oprimi Gospodove roke in misli na to, da Bog ne izgublja bitk. Če se iz kakršnegakoli razloga oddaljiš od Njega, se odzovi s ponižnostjo, tako da začeniš vedno znova; stori kar je storil izgubljeni sin, celo večkrat v štiriindvajsetih urah enega dne; uredi svoje skesano srce pri spovedi, resničnem čudežu božje ljubezni.

Pri tem čudovitem zakramentu Gospod očisti tvojo dušo in te preplavi z veseljem in močjo, da ne bi omagal v svojem boju, in da se nikoli ne bi naveličal vračanja k

Bogu, tudi kadar se ti vse zdi
temačno.

Poleg tega te Božja Mati, ki je tudi
naša Mati, varuje s svojo materinsko
skrbnostjo in daje trdnost tvojim
korakom« (Božji prijatelji, 214).

Copyright © www.opusdei.org

Rafael Arias

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sl-si/article/e-knjiga-spoved-resnicni-
cudez-bozje-ljubezni/](https://opusdei.org/sl-si/article/e-knjiga-spoved-resnicnicudez-bozje-ljubezni/) (25. Mar. 2025)